

DEBRECZENI HIRLAP

Előfizetési árak:			
Helyben:		Vidékre:	
Egész évre	12 korona	Egész évre	20 korona
Fél évre	6 "	Fél évre	10 "
Negyed évre	3 "	Negyed évre	5 "
Egy órára	1 "	Egy hónapra	2 "

A szerkesztésért felelős
Kutas Imre
kiadó s laptulajdonos

Szerkesztőség Nagy-Várud-utca 2087. sz. Gáll-ház (emelet)
Kiadóhivatal Nagy-Várud-utca 2087. sz. Gáll-ház (földszint)
Hirdetések a legmérsékeltebb árszámítás mellett vétetnek fel

Üdvözet az ifjuságnak!

Debreczen, április 26.

Az ország tanuló-ifjuságának színe, a magyar diákok küldötti járnak-kelek a legmagyarabb város, és Debreczen utcáin

Szemükben az ifju lelkesedés tüze lángol, de egyuttal el vannak telve nemes gondolatokkal, s már holnap saját érdekük fölött tanácskoznak komolyan és higgadtan.

Jól esik szemlélnünk a debreczeni diákkongresszusra sereglett magyar ifjakat, akik képviselői az egész magyar ifjuságnak és mivel a haza jövőjének, fölvirágzásának ők a letéteményesei: szerintük kívánjuk megítélni a jövő nemzedék erejét és értékét azokkal a nagy földeatokkal szemben, a melyek rájuk várokoznak.

Jól tették, hogy szövetkeztek, jól tették a magyar ifjak, hogy az egész országra kiterjesztették csatárláncukat, mert a mikor ellenünk szövetkeznek mindenfelé, a mikor atyáink gyöngék, vagy vakok a magyarság ellen riadó gyűlölettel és veszedelemmel szemben: alljanak elé az ifjak, ők vessék össze vállaikat, az ellenséges áradat ellenében képezzenek egy áttörhetetlen magyar hatalmat, magyar nemzeti erősséget.

A fiatal, a jövő, a következő Magyarország az ő szövetségük, a melynek örvidenünk kell, a melyet támogatnunk,

a mely felé tárt karokkal illik közelednünk nekünk, magyaroknak.

Hogy a magyar ifjuság találkozik és együtt akar lenni, ebben — mondjuk ismét, — erő rejlik.

Hogy az országos találkozás alkalmával tanácskozik, komoly eszméket fejteget, ez bennünk azt a boldog megnyugvást kelti föl, hogy a magyar ifjakra visszazárlott apáink erénye, akik ha vitézek voltak a harcztéren, épp oly bölcsék voltak a tanácskozó termekben.

Örömet szerezhet mindenkinek az a tudat, hogy a magyar ifjuság, ime, már elérte azt, hogy nyílt tanácskozásban az egész országból összejöve, vitatja meg mindazokat, amelyek jónak lát. Hiszen alig néhány évtizede még jogai sem voltak a nemzet milliónak! A szabadság ébresztő kiáltása azonban felkeltette az alvókat, a világosság birodalmába vezette a homályban feledteteket s most imé — hogy művét betetőzze, — komoly gondolkodást, érett megfontolást s lelkesedést adott az ország ifjuságának is!

Debreczen már egyszer részesült abban az örömben, hogy falai közt fogadhatta az ország ifjuságát. Most másodszor nyílik erre alkalom. A debreczeni első diákkongresszus még csak mag volt, a melyből azonban — ime — terebélyes fa nőtt ki. Egészséges volt a mag, lelkiismeretesek a magvetők, termékeny a talaj. Szűkebb körben szorult meg akkor a moz-

galom, a tanácskozások a kezdet nehézségeinek szikláin ellen irányultak: úgy pedig oda fejlődött az ifjuság szövetkezése, hogy mint erős, megdönthetetlen vár, bátran felveheti a harcztot a magyarság ellenségeivel!

Üdvözljük tehát a szabad, a törekvő, a lelkes, az erős magyar ifjuságot ebben a városban másodszor is. (?)

A berlini utazás.

Királyunk fogadása a brandenburgi kapunál rondkivül ünnepélyes lesz. A párisi léren a miniszterek és az állam hatóságok többi képviselői, a kiket nem fognak a potdami pályaudvarra kirendelni, továbbá a városi testületek fognak elhelyezkedni. A városi tanács tagjai és a városi képviselők teljes számmal ott lesznek a főpolgármester vezetésével. Az Armin-pólotával szemben fölállítandó két városi tribünt a községi képviselők családtagjai fogják elfoglalni s azért csak néhány száz személy számára lesznek berendezve. A királyt a tribünök előtt a brandenburgi kapu és az Unter den Linden sarok-épülete között körülbelül feleuton fogja üdvözölni a főpolgármester, a ki rövid beszédet intéz majd hozzá, a mely után a főpolgármester leánya virágbokrotát nyújt át az urakodónak. A hivatalos küldöttségekhez a berlini osztrák és magyar egyesületek képviselői is fognak csatlakozni, hogy ő felségének bevonulásakor szintén bemutassák hódolatlukat.

A trónörökös nagykorúsításának ünnepe nagy előkészületeket tesznek. A főudvar mesteri hivatalban lázas munka folyik, hogy méltóan fogadhassák a napról-napra szaporodó

A DEBRECZENI HIRLAP TÁRCZÁJA

NÓTÁK.

Irta: Gárdonyi Géza.

I.

Tátika, Somló, Badacsony,
Hej, az én rózsám alacsony,
Azt szeretem, ha alacsony,
A szüröm alá takarom.

Kéklík a csöndes Balaton,
Mint a te szemed angyalom!
Fűzfa levele hajolj rám,
Kékszemű rózsám pillants rám!

II.

Meg kell válni a falutól,
Faluban egy kiskaputól,
Kiskapuban rózsafától:
Falu legszebb leányától.

Felhős az ég, csillag sincsen,
Isten veled, édes kincsem!
Egyet lépek, ketőt állok.
Jaj de nehéz szívvel válok!

Gát az utban.

Irta: Petefői István.

Amint Cecil a városi nagynénjéhez beköltözött, hamarosan szép szerencse érte. Egy uriember alkonyatkor megszólította az utcán, s „szép leánykának“ nevezte, bárha Cecil nem valami diszesen volt öltözve.

Cecil erre kigyult és remegett, pedig odahaza falun előre kiálmodta ezt a jelenetet. Ők ezidar szegénységben tengtek sokadmagukkal egy kis falusi koresmában, miközben Cecil selyem viganóról, tollas kalapokról, aranyláncokról ábrándozott, amilyeneket viselt egy tőlük elszármazott leány, ki meglátogatta a falusi familiáját. Mégis majdnem sirásba fakadt, amint az idegen uri férfiu szép szóval hívogatta Cecilt, hogy a nagy öreg ház cizfra kapuján belépjen, mely előtt állottak.

Cecil elrántotta a kezét, betakarta az arcát s megiramodott. De csak a szegéletig futott s megállott.

Az idegen ur nevetve utánament s erre Cecil igazán elszaladt, meg se állva a nénye lakásáig.

Hallgatag, töprengő lett azon este s nem aludt. Másnap azonban mégis amaz öreg házig visszaidőrgődött s a cizfra kapuja előtt vigyázva nézgelődött szét, mintha tájékoztatni akarta volna magát, bárha jól tudta, hol volt.

Ekkor egy nyolcz-tizesztendős rongyos

leánykába botolt, ki mohón keresgélt valamit a földön.

— Mit keresz?

— Egy pénzt, rebegte. A szeme könnyel volt tele.

— Egy pénzt? Elvesztetted?

A gyermek sirva intett; s lekuporodva, kétségbeesve vajkálta a faszter köveit az elgurult pénz után. Az ijedelme, s a fájdalma mind nőtt a sikertelenségre s hangosabban kezdett jajgatni.

A pénz nagyon elbujt valahol s a leányka a kapuhoz dőlt zokogva. Erre a vaskosaras ablak megnyílt és valaki kinézett. Cecil megrezzennt ő volt, az idegen ur.

Cecil a leánykához lépett, hogy zavarát elrejtse.

A rongyos gyermek fuldokolva dadogott.

— Mi történik — kérdezte az ur?

Cecil bátrabban, egyenesen az idegen ur felé fordult.

— Elvesztette a gyermek a pénzét, amivel az anyjának ételt akart venni.

— Hol az az anyja?

A gyermek sirva rebegte:

— A kórházban van.

Az ur kilépett a kapun. Az utca ekkor elég eleven volt. Szekerek jártak le s fel, s az emberek megállottak a gyermek körül. Az ur pénzt adott a síró leánykának s a kíváncsiak dolgukra mentek... Mielőtt azonban az ur visszatért volna a házába merőben végignézte a lassan Cecilt. Ez üde kívánatos, leány kipirult a tekintetre s megállt remegve mint a galamb a kigyó ígétére.

külföldi vendégeket. Bizonyos, hogy Ferencz József királyon kívül, Berlinbe érkeznek a szász király és Lipót bajor herceg. Az olasz trónörökös eljövételét is biztosra vessük. Ezen kívül a német nagy fejedelmek többsége is bejelentette eljövételét. A yorki herceg is jelen lesz a nagykorúsítási ünnepen.

Gyöngémszuró.

— ápr. 26.

— (A diákok.) —

Mi a diák? Tudjuk régen, hogy

1. Olyan semmi, amiből valami is lehet.
2. Olyan valami, amiből semmi is lehet.

De így régen határozták meg a diák fogalmát. Most már, látván az összesereglett ifjakat, csak az egyik definíció maradt meg, aki nem is le s z valami, hanem m á r valami.

*
Nincs is nagyobb ur a diáknál. Napóleon csak egy félvilágot hódított meg, a diák egy egészét igaz le.

Az igaz, hogy csak — képzeletben.

*
Diákból lehet miniszter, de miniszterből sohasem lehet diák.

*
Ne busuljunk immár, hogy nem akar tavasz lenni. Elhozzák a diákok magukkal a tavaszt, az ifjuság tavaszának rózsáit. Kívánatos, hogy innét viszont a boldog visszaemlékezésnek örökzöldjét vigyék el magukkal.

A katonatisztek lakbéré és a másoké.

Debreczen, április 26.

A Debreczenben állomásozó tiszturak azon szerencsében összesültek, hogy lakbér tekintetében Debreczen a IV-ik osztályból a másodikba helyeztetett lát, a miáltal lakbér

Messzibről viszont járókelők közeledvén, az idegen ur sietve Cecilhez sugott.

— . . . Alkonyatkor itt várom, gyönyörű kis leányom, ma, olyankor, mint a tegnap láttam, Jó? Egy perczig lássam csak drágám . . . Valamit mutatni akarok. Nem bánja meg.

Az idegen ur sietve becsapta a kaput maga után. Cecil tétován megállott egy perczig, aztán sietve, mintha üznék, elsietett, bárha nem is tudta, hova fog menni. Sietve, valóságos félszenderben, a város végén, a Maros vizével körülölelt, nagy fákkal, dus sétaterén találta magát.

Mosolygott. Ami vele történt, az mind tetszett neki . . . Mindjárt elkomolyodott . . . Valamitől ok nélkül remegett. Nem okoskodott. Nem is tudott. De az érzései úgy hullámoztak, mint a tengervíz, hol felhökkenve, hol alá-súlyedve.

Odahaza, a falusi koresmában a szegénység, a sok gyermek, a piszkos, verekedő gyermekek, az ordináré parasztlakó koresmán, és az örökké mérges apja . . . Mily szépen szólt hozzá itt az idegen ur! „Drágámnak” és „gyönyörűnek” mondta. A szomszédjukban odahaza, a kis Mari, a barátnéja, az esküvője után mindjárt (jó reggel tartották, mert dologidőben minden idő drága) kapálni ment a mezőre. Mégis aratáskor megverte az ura a csürben, egy táncz után. Mari csak keszkenyőt viselt. (Cecil mindig kalapot viselt) és a szobájuk padlója agyagos, amit fel kell sikárolni minden szombatban. Ennek a Marinak ma-holnap gyermeke lessz, pedig még nem is mulatott igazában, mióta a világon van. Köszönöm szépen . . . Arra ráér később az

fejében az eddig elveszett összegben kívül még körülbelül egy harmad részt nyernek.

Hogy városunkban a jó és egészséges lakás nem volna, az régi dolog; van ugyan lakás bőségesen, de a valamire valót a házi urak magas áron tartják és inkább üresen hagyják, ha az általuk kért összeget meg nem kaphatják érte.

Ez a tény okozza hogy a város központjától messzebb eső mellék vidékre költözködnek a jobb módúak örvendő lakók s inkább türik a távolságból eredő kellemetlenséget, de legalább van törvényes lakásuk méltányos árban.

A tiszturak érezték e helyzet tarthatatlanságát s az birta őket bizonyára, hogy Debreczen — nagyobb bérösszegű városok osztályába emeltesék.

Pedig az eddigi lakbéré is elég sul volt a körülményekhez képest, mert például egy főhadnagy a kinek 20 forint a heti fizetése lakbér fejében 280 forintot kapott, a melyhez 52 forint biztos pénz és tisztai szolgálólakbérül 12 forint járulékot együtt 44 forintot élvez, a mi tekintettel arra, hogy a tiszturak leg többjének nincs családja, elég tekintélyes összeg, bár ismétjük, hogy túl magosnak akkor se tartjuk, ha ezen 144 évi lakbérhez az új osztályozás szerint még 100 forint is járulna.

De vegyük inen a városi tisztviselő lakbérét! Egy rendőr kapitánynak van 1400 forint évi fizetése és kap 200 forint lakbért, a miből tekintve, hogy a polgári képviselők melyek családostok nem csak a bel, de a külváros mellék utcáiban sem kap állásához illő egészséges, lakképességes lakást.

Sőt az állami és a vasuti tisztviselők is sokkal magasabb lakbért élveznek mint a városiak, a mi nem méltányos, mert fizetésök sem oly kevés, hogy e révén nyernének kárpótlást, bár tagadhatatlan, hogy a légtöbbsi időben sok tekintetben méltányosabb állapot lett a régieknél. Ma már a városi tisztviselők

ember, hogy gyermeke legyen. Az irigységtől meghalna Mari, ha tudná, mily ur nyájaskodik Cecilrel . . . Mert ő mindig irigy volt . . .

A Maros mozdulatlanul álló tükre visszaadta a Cecil gömbölyű testecskéjét. Kissé megbillegette fiatal derekát . . . Domboru mellére selyem csipke borul, csipőjétől kezdve pedig egy pompás slajfen lebegne. Mindig vágyott egy széles, jó széles slajfenre. Kezeit a víz felé tartotta. Erre keztüüt vonna, de kurtanyelűt, hogy gömbölyű fehér karja kilátszódjék. És előrehajolt mosolyogva, hogy lássa magát. Ah! felcsipent, mintha megcsipte volna valami. Oly édes érzés borította el, hogy szinte fájt. Emlémián porondot rugott be a vízbe, hogy összezavarja a csábító képet.

El . . . el . . . este elmegy Cecil, hogy meghallgassa azt az egypár szót, amit az idegen mondani fog. És megnézi mindaz, amit mutatni fog a szép uri ember, s erre ismét elszorult a Cecil melle s ujjait tördelve rebegve kérdezte magától: Elmegy-e alkonyatkor? elmegy-e? Kiszáradt ajakát megnedvesítette és föl kaczagott. Teljesen összezavarodott.

A sétater kijáró kapujánál egy vén, vén popiumfa göresös tövén kuporogva, a rongyos kis leány s ismét a Cecil szeme elé került.

Bizalmasan nézett fel Cecilre.

— Láttam, hogy maga erre felé jött s azért jöttem, hogy ismét lássam magát.

— Hát nincs neked dolgod, (igen nyájas volt a rongyos-hoz) hogy te ugy csak le, fel csavarogsz?

A gyermek felrántotta a vállát:

— Mi dolgom legyen nekem? En csak

anyagi helyzete is sokkal megnyugtatóbb, sőt egyes államoknál nagyon jó akaratial lett a lakbér megállapitva.

A városi tisztviselők nagy részének nincs kilátása fizetés emelésre, mert ott marad abban az állásban évtizedeken a melyikbe fiatalon került. Egyes városok kárpótlást adnak az ily tisztviselőnek, a mi nagyon méltányos, mert hiszen ezt tapasztaljuk a tanítókról, tanárokról és az állami tisztviselőkről, hol egy állásban kor szerint emelkedik a fizetés.

A megélhetés sürgeti ezeket a kívánságokat a melyeknek teljesítése elől elzárkózni nem lehet.

Lehetnek vagyonos tisztviselők, a kiknek a fizetés és a hivatal is mellékes, de az ilyeneknek ma már magva szakadt s a tulnyomó többség kizárólag e fizetésre van szoritva.

A milyen méltányosnak tartjuk, ha a katonatiszt uram fizetését és lakbérét emelik, ép oly kívánatosnak tartjuk a városi és vármegyei tisztviselők anyagi érdekeit is istápolni, a melyhez az illetékes körök jóakarátát készséggel hívjuk fel.

Némó.

Fölnyársalt ember.

— Saját tudósítónk jelentése. —

Debreczen, ápr. 26.

Hátborzongató dolgot jelent tudósítónk Pozsonyból.

A pozsonyi kórházban napok óta súlyos betegem feküdt Schindler János lakatos segéd. Egy veszélyes belső daganat következtében halálos operáció előtt állott és az orvosok hosszas tanakodás után határozták el, hogy a lakatos segéd testét felnyitják és a daganatot felvágják.

A műtét, melyhez az orvosok nem sok reményt fűztek, szerencsésen sikerült és már ugy látszott, hogy Schindler megtarthatják az életnek.

délben megyek az anyámhoz a kórházba, hogy ennem adjon.

— Ó beteg?

— Ne-e em, ő nem beteg, hanem csak köhög és sovány; azért keveset is eszik s a többit nekem adja dugva. Ugy köhög, hogy meg se fészülködött ma, mert mind kopogtatta a fésűvel a fejét, amíg fészülködött . . . Maga is kacagna, ha látná beh borzas.

Cecil maga se tudta miért, halkabban kérdezte:

— Olyan borzas?

— Olyan borzas . . . Pedig csak látná, milyen szép hosszú a haja. Még hosszabb, mint a magáé, de az övé fekete, tiszta fekete. És látná hogy csibálja, mert nagyon mérges az anyám, mikor pálinkát nem viszek neki titokban reggel a köntösöm alatt. Nagyon megvert volna ma reggel is, ha nem vittem volna.

— Megverne?

— Azelőtt nem vert (csevegte bizalmasan), mikor a grádicsos szép házban laktunk. Tudja! egy szép grádicsos házban laktunk. Akkor mindenünk volt, ami csak kellett, és mily gyönyörű selyemköntöse volt az anyámnak és nekem is mennyi sok szalagom volt. Akkor nem haragudott rám s nem vert meg.

— Selyem ruhája is volt az anyádnak?

— Bizony Isten, selyem köntöse s mily gyönyörű tollas kalapjai! A szép urak oda-jöttek este hozzánk s ugy hívták az anyámat „drágám” s megölelték, ugy szerették és muzsikáltak is ott s énekeltek s mennyi sok édesség volt! Reggel mindig is adott belőle az anyám. De egyszer mind elmentek az

Röggel azonban a beteg nagy láz vett erőt, úgy, hogy kiugrott az ágyból, körülfutott a kórteremben és törti-zuzni akart mindent, mi kezeügyébe esett.

Az ügyeletes ápoló, látva az örvénygő beteg önkívületi állapotát, rögtön orvosért rohant. Alig lépett be az orvos a kórterembe, mikor a szerencsétlen lázbeteg az ablakhoz rohant, két öklével betörte annak üvegtábláját, hogy az ablakon kiugorjék.

A veszedelem pillanatában az orvos a beteghez ugrott, megkapta nadrágszíjját és tartotta a levegőben két emeletnyi magasságban.

A nadrágszíj azonban nem tarthatta ki a súlyos terhet, elszakadt és a beteg lezuhant a kórház körüli kerítés léceire, mely úgy felnyáralt, hogy a hegyes karók a hasán meutok be és a hátán jöttek ki.

A borzalmas látványnak sokan voltak tanúi, akik midőn az első rémületől magukhoz tértek, segítségére siettek a szerencsétlen betegnek, de már későn, mert néhány perc alatt meg halt.

Gyilkos esendőr.

— Eredeti tudósítás. —

Debreczen, április 26.

Titkoszatos gyilkosság ügyében vezeti Medgyes-Bodzásón a nyomozást Rónay Béla aradi esendőrszázados. Egy esendőr a társát, mikor őrájárton voltak, szolgálati fegyverével agyonlőtte. A gyilkosság okát még nem tudni, de valószínű hogy szerelem volt az oka. Az áldozat debreczeni fia volt. A gyilkosságról a következőket írják:

A edgyes-egyházi esendőrök két tagja a vasárnapra virradóra éjjel őrájártonba ment a medgyes-bodzásai határba. A két esendőr Horváth és Szekeres Zoltán volt, akik egy darabig esendően, hallgatagon járták a tanyákat. Betértek Kis Albert János bodzásai gazda tanyájába és itt látták őket utoljára együtt. Azután tovább indultak.

Mintegy kétszáz méter távolságra lehetnek a tanyától, amikor Szekeres Zoltán

urak és az anyám, mivel köhögött is, mindent elvittek s aztán odamentünk a kórházba.

Cecil a popiumfa törzséhez támaszkodott s kerekre nyitott, ijedt szemmel nézett a gyermekre.

— Remegve mondta:

— Sz az apád?

— Az apám? Melyik apám? (és elgondolkozott egy perczig.) Ezt nem tudom. Csak az anyám van... Nekem volt egyszer apám... de az öreg volt... a falun. Mert mi ott laktunk, tudja... Ott volt nekem egy nyulam és egy galambom, aminek piros szalag volt a nyakán... De az rég volt, s mi eljöttünk onnan az anyámmal, és itt vagyunk tudja... Akkor még sokat kacagtuk s az apám az ölébe vett és megcsókolt itt... itt... én tudom, pedig akkor kiesi voltam De aztán nem csókolt meg senki és többet nem kacagtuk.

Cecil lehajtott a fejét. Az egész teste remegett.

— Nem kacagtatok többet?

— Nem... Az anyám sirt sokat...

Én nem is tudom: miért? pedig annyi sok szép holmija volt neki, úgy sirt és most úgy köhög. Hát mikor kacagjon az ember? mondja.

A várbeli templomban megkondult a harang.

A gyermek felszökött:

— Dél van, hallja! Ott már ebédelnek...

... Az Isten áldja... az Isten áldja.

És szaporán elfutott...

elmaradt társától. Annak nem tűnt föl az elmaradása, hanem tovább ment. Mikor Horváth egy bizonyos távolságra volt, Szekeres szolgálati fegyverével utána lőtt... A lövés Horváth kalapja szélét érte. Horváth ép meg akart fordulni, de a következő pillanatban Szekeres újra lőtt. A második lövés Horváth nyakcsigolyájába fúródott és a bal szemén jött ki. Ez a lövés rögtön halált okozott: a szerencsétlen ember jajkiáltás nélkül rogyott össze.

Mikor Szekeres látta, hogy Horváth meghalt, Szemenyei Pál tanyájára ment és ott levelet írt a csendőrökre, a melyben pársorral elmondta, hogy Horváthot meggyilkolta és hogy várja letartóztatását. A levelet Szemenyei bérese vitte az őrsre.

Éjfél tájban ment az őrsparancsnok három csendőrrel érte. Szekeres azonnal megadta magát és ő vezette a csendőröket arra a helyre, a hol Horváth holtteste feküdt.

A gyilkosságot Szekeres valószínűleg szerelemféltésből követte el. Szekeres és Horváth Szemenyei Pál leányának udvaroltak; minden valószínűség szerint a közös udvarlás volt a forrása a gyilkosságnak. A gyilkos különben alig mutat megbánást és nem tagadja, hogy tettés előre megfontolva követte el.

Törvénytörés.

Zendülés B.-Ujvároson.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, ápr. 26.

A debreczeni kir. törvénytörés meg lehetős bonyolódott ügyet tárgyal, már két nap óta. Arró van szó, hogy volt e joguk a csendőröknek fegyverüket használni, a balmaz-ujvárosi nép ellenében? mely ténykedésük a végeredményében egy ember halálát és ötnek többé-kevésbé súlyos sérülését okozta.

A tényállás a következő:

A balmaz-ujvárosi napszamosok és munkások még június hó folyamán hirül vették, hogy Berger Mór nagybérlő Mezőkövesden nagyszámu mezei munkásokat fogadott fel és ezek június hó 12-én a községben bevásárolni szándékoztak. A piac ezért korán megelénkült és a lakosok igen nagy számban gyülekeztek már reggel 7 óra tájban a község háza közelében, természetesen ellepve a gyalogjártót. Ezen sem ki sem ütközött meg, míg az ottani csendőrök részéről B. Szabó István és Kusnyír István csendőrök Balogh József őrsvezető parancsára körjáratra indultak és a gyalogjárón álló embereket figyelmeztették, hogy térjenek le az útról. Kordás József talán ezt nem hallotta, elég hozzá, hogy az egyik csendőr odább társította. Erre már a körülállók is méltatlankodni kezdtek, mondván, hogy ők több adót fizetnek, mint a csendőrök. Mindent ellehetett volna még simítani, de úgy látszik lövéssel fenyegették, mert a tanuvallomások szerint Bököny János a mellényé kigombolva odalépett: szolt „Ide löjj!” A tömeg védelmi állásra helyezkedett és már fenyegető szavak is hangzottak, úgy hogy a csendőrök szurony-szegezve a község háza irányában hátráltak és ott a tornácra on át a házbelsejébe vonultak. — Ha ekkor leteszik a fegyvert, elsimul az egész, de ők eltávozásra szólítván fel a népet, ez az ellenállás folytatására határozta el magát.

Ekkor már a fékevesztett eleme a tömegnek köveket ragadott és a házat dobálni kezdte. Szarvas József cserdört egy dobás érte. A mi ezután következik, az a lapokból eléggé ismeretes, mert minden hasonló esetben előfordul. A nép betódult és a szuronyt bottal elhárítani igyekezett. A csendőrök ezt provokálásnak vették és lőttek. B. Szabó István csendőr három lövést tett. A nép behuzódott, de megis akadtak, kik mondrák: „Gyerünk kaszáért, fegyverért, üssük le a gombját, másképp nem bírunk vele.” A vér látása elvette az eszöket és a csendőrök újból lőttek. Ezalatt Balogh József őrsvezető három csendőr kíséretében odaérkezett és szuronyrohammal szétkergették a népet. De már akkor halottak és sebesültek is voltak.

A lövések következtében a tornácra állott és a szuronyt elhárítani igyekvő Tóth Gábor ottani lakos nyomban elesett és csakhamar meg is halt, Sós Sándor, Sulyos, Gonda István, P. Szarvas Adám, Radácsi András és Hüse Gábor könnyebb sérülést szenvedtek.

A vádhatározat 37 embert talált bűnösnek, kik felett a törvénykezés van hivatva itálkezni.

A tárgyalás tegnap kezdődött, de előreláthatólag eltart három napig. A bíróság a következőleg alakult meg: Elnök dr. Székely István bíró, szavazó bírák: Kolbenhayer Kálmán és Tóth Aurél bírák. Jegyző Deák Ferencz. Közvédő dr. Galánffy János kir. alügyész.

NAPI HIREK.

Debreczen, április 26.

Hogyan teremtődött az asszony.

— Hindu mese. —

Az idők kezdetén teremtette Tvastri — a hindu mithologia vulkánja — a világot. De a midőn az asszonyt akarta megalkotni, észrevette, hogy a férfi megteremtéséhez már minden anyagot felhasználott. Elszomorodott és mély gondolatokba merült. Sok gondolkodás után végre elővette a hold gömbölyűségét, a kissé hullámzatos vonalait, a kuszó növények szövevényességét és üfünek remegését, kiszemelte a nád karcsúságát, a virág bársonypuhaságát, a levelek gyöngédségét, az őzike pillantását és a nap-sugár csapodár derűtségét, a felhők könnyeit, a szél szeszélyét, nyul félénkségét, a pénz hiúságát és a pehely légységait, hozzáadta a gyémánt keménységét, a méz édességét, a tigris kegyetlenségét, a tűz forróságát, a hó hidegségét és a gerlicze csevegését. Mindezt összevegyítette és megteremtette az asszonyt. Aztán a férfinak ajándékozta. Nyolcz nappal később a férfi elment Tvastrihoz és így szolt hozzá:

— Uram, a teremtmény, a kit nekem ajándékoztál, megmérgezi életemet. Szünet nélkül fecseg, elrabolja időmet, minden semmiség miatt jajgat, folyton betegeskedik. Vedd vissza, kérlek, mert nem élhetek vele.

És Tvastri visszavette a nőt. De nyolcz nap mulva az ember megint elment Tvastrihoz:

— Uram, — szolt panaszos hangon, — életem magányosan töltöm, mióta azt a lényt visszaadtam. Mindig rá gondolok, hogy hogyan énekelt, a mikor velem volt. Sohasem tudom elfeledni, hogy milyen szemekkel nézett rám, hogyan simult hozzám, mily édesen enyelgett velem...

És Tvastri visszaadta az asszonyt a férfinak. De nem telt el három nap és férfi ismét megjelent az Isten előtt.

— Uram, — szolt sóhajtván, — több a mérgem vele, mint az örömem; vedd vissza ismét, könyörülj rajtam.

De Tvastri bosszusan kiáltott:

— Eredj, boldogélj vele, ahogy tudsz!

— De nem tudok vele élni, — könyörgött a férfi.

— De ő nélkül se tudnál élni, — válaszolt az Isten.

A férfi eltávozott és sóhajtván mormogta: — Oh én szerencsétlen! Se vele, se nélkül nem tudok megélni! Ez a férfi sorsa!

— **Theologusok kongresszusa.** A theologus ifjuság régi vágya megy teljesedésben május hó elsején: ekkor tartják a hittan hallgatók első nagyobb szabású kongresszusokat.

A kongresszus megtartását több fontos ok tette szükségessé. Először is az ifjuság régi sérelmét képezte a lelkészi minőség sítvényről szóló szakasza a zsinati határozatoknak. Tudva van, hogy a kik jeles eredménnyel végzik el a tanfolyamot, azok három évig, kik pedig elégségesen vizsgáznak, mihez legközelebb elegendő az illető tanár elfoglaltsága az illető iránt azok teljes tíz évig segédlelkészkednek, míg jobb lelkészi állásra jutnak. Ezt a terhes rendelkezést javasolja megváltoztatni a theologus ifjuság és határozatának az erkölcsön kívül nagyobb súlya is lehet, mert kikerülve a főiskolákból, annak érvényt is szerezhet.

A másik kérdés, a magyarországi evang. ref. theologiák közötti érintkezés szabályozása a jövőre nézve. Erre szükség van egyes gyakorlati érvényű kérdéseknél pl. kiszolgáltatható-e az urvacsora a betegágyon is, vagy sem, stb. végleges elintézése végett.

A kongresszus tárgysorozata máskülönben a következő:

1. Reggel 8 órakor istentisztelet. Imádkozik Csoma sz. Dezső pápai, predikál Makay Lajos budapesti szénior. 2. Hogyan tartható fent az érintkezés a jövőben is a magyarországi evang. ref. theologiák között. Előadó: Gyarmathy József sárospataki th. 3. Intézhető-e eme orandum a zsinathoz a lelkészi minőség sítvény megváltoztatás ügyében. Előadó: Szabó Miklós debreczeni th. 4. A theologus önképzés. Előadó: Vargha Kálmán pápai th. 5. A theologus közös diákia létesítése. Előadó: Farkas Károly kolozsvári th. 6. Tehetnek-e valamit a theologusok a vallásos élet emelésére. Előadó: Mészáros János budapesti th.

— **Kossuth szobra.** Nem a debreczeni, de a kecskeméti szoborról van szó, melyet a mi művésznünk, Tóth András készített s a melyet a napokban nézett meg egy tiz tagu küldöttség a művész műtermében. A kecskeméti nagyon meg voltak elégedve a szoborral de a művész még néhány kisebb módosítást eszközöl a szobor. a melyet aztán ércöntődébe szállítanak.

— **Az országos diákkongresszus alkalmából rendezendő mulatságok belépődíjai a következők:** A vívó és tornaversenyre, mely ápril. 28-án lesz, ülőhely 2 korona, állóhely 1 korona. A *matinée* 30-án lesz, páholy jegy 14 korona, I. sorú hely 5 korona, II. r. hely 3 korona, állóhely 2 kor, tanulójegy 1 kor. A május elsején rendezendő *táncszestélyre*: 4 kor. Páholy jegy 14 kor. A jegyek előre válthatók Szent-Királyi Tivadar és Zádor Lajos üzletében.

— **A tanács a diákoknak.** Debreczen városa végre megmutatta, hogy a magyar ifjuság érdekeit szíven viseli, cselekvéseit jóindulatu figyelemmel kíséri. A kong-

resszus rendezőbizottsága, mint említettük, zavarban volt, nem tudván elszállásolni a 150 érkező kongresszusi kiküldöttet. A zavarból a tanács mentette ki a bizottságot a mennyiben mai ülésén tekintélyes összeget utálván yozott ki a szálláspénz fedezésére. Az ifjuság nagy hálával vette a jóindulatu támogatást, a mely a kongresszus sikerét most már teljesen biztosítja.

— A bolygó zsidó Debreczenben.

Lehorgasztott fővel ballagott tegnap délután a piac-utcán Neumann László, a mi rendőrségünk híres ügynöke, — a debreczeni Lecocq. Bántotta szörnyen, hogy mára még nem akadt keze ügyébe semmi a társadalom kertjéből kigyomlálandó gaz, semmi olyan csirkefogó, tolvaj vagy sikkasztó, akivel érdemes volna foglalkozni.

A sors azonban nem hagyja el a maga kedveltjét és Neumann hirtelen valakibe — beleütközik.

— Ninini, kedves Neumann uraság! — üdvözlí küssé fanyar mosolylyal az összeütközés hőse. — Hát hogy szolgál a becses egészsége?

— Köszönöm jól, — felelt a detektiv, — de mintha ösmerném az urat valahonnan. Nem találkoztunk mi ez előtt... 15 évvel?

— Milyen pompás emlékező tehetsége van Neumann urnak! Helyesen tetszik emlékezni, én vagyok Világi János...

— Világi?...

— Hjah, kérem, akkor még Weisz Jakabnak hívtak, időközben azonban Világira változtattam a nevemet, merthiszen nincs otthonom, nincs hazám és egész világéletemben a világot kóboroltam be...

Neumann most már pontosan emlékezett az emberére. Weisz Világi Jakab oroszországi zsidó volt, ahonnan *harmincz év előtt* kitolonczolták. Az enyém és tied fölül küssé muszka fogalmi lévén, e miatt — vallomása szerint — megülte uj hazája, Magyarország összes börtöneit. Büntetésének kitöltése után rendszeren visszatolonczolták a muszka határra, — ott meg beljebb — nem eresztették. Az 55 éves ember ujabban koldulásra adta a fejét, közben azonban elemelgette, ami a keze ügyébe került.

Igazi bolygó zsidó ő tehát s csak annak örvend — mondta, — hogy találkozott Neumann urral, aki őt bizonyára *becsukatja*. Mert hát a börtönben teljes ellátást kap.

Tévedett azonban Világi Jakab, mert a rendőrség nem csukatta be, hanem visszatolonczattatja az orosz határra.

— Tabori kórház Debreczenben.

Városunk tanácsának igazán mindenre kiterjed a figyeime. Nevezetesen azt a hiányt is észrevette volt, hogy háboru esetén vajmi kevés katonai kórházzal rendelkeznek városunk. Utána nézett tehát a dolognak s erre a célra talált is egy igen alkalmas helyet. A helybeli Gilányi kaszárnya keleti részén ugyanis több oly szépalkatású szobát fedezett fel, melyek egy kiegészítő katonai kórház igényeinek teljesen megfelelnek. Igaz ugyan hogy csak husz-huszonnégy sebesült fogadhatnak be a nevezett szobák, de ez is jobb a semminél. Hiába, háborus időben minden talpalatnyi föld drága. Azon kívül az is igaz, hogy iható vízzel sem rendelkezik a hatalmas épület kül és bel környéke, de az se olyan felette nagybaj. Viz is csak kerül

valahonnan. Szóval lesz a hogy lesz. Most csak egyedül a háboru hiányzik, jobban mondvá jöhet már a muszka akár ma vagy holnap, mert lesz kiegészítő kórház kvantum-szátis.

— Állami ipariskola Debreczenben.

A helybeli kereskedelmi és iparkamara újra felvetette az állami ipariskola felállításának eszméjét, s átiratot intézett városunk tanácsához, melyben a nevezett iskola létesítése ügyében kiküldött vegyes bizottság mielőbb össze hívását, s ezen bizottság javaslatainak a törvényhatósági közgyűlésén leendő tárgyalását kéri, hogy aztán e, városunk ipari fejlődésére mélyen beható intézményre a kormány figyelmét is felhívja. Tudomásunk szerint már a kereskedelemügyi miniszter régen értesült a nevezett ipariskola létesítésére vonatkozó mozgalomról, s mint a kamarához intézett leiratából is kitűnik, teljesen méltányolja a kamara eszméjét, s egyben pártfogolását is megígérte. Most tehát teljesen rajtunk mulik, hogy Debreczenben is legyen állami ipariskola. Csak nem kell sajnálni az áldozatot!

— **A honvédelmi minisztertől** leérkezett a m. kir. honvéd hadapród iskolákban az 1900 és 1901. iskolai tanévben betöltendő helyekre vonatkozó pályázati hidetmény. Pályázhatnak a közpiskolák 4 ik osztályát látogató vagy azt már elvégzett 14—16 éves ifjak. Pályázati határidő folyó év augusztus hó 1-je. A pályázati hirdetmény a városi, katonai és illetőségi ügyosztálynál betekinthező, hol egyéb részletes felvilágosítások is készségesen megadatnak.

— **Baleset a városi bérház építésénél.** A városi bérház építésénél tegnap délután komolyabb jelentőségű baleset történt. Egy bádogos legény saját vigyázatlanságánál fogva szenvedett súlyosabb sérülést. Schwarz Hermann 27 éves bádogos-segéd egy lépcsőről egy téglára esett és jobb oldalbordáját az esés következtében betörte. A kórházba szállították.

— **Lövöldözés az utcán.** Frölich Emil könyvkötő-segéd különös mulatságot eszelt ki. Szerdán este a Szent-Anna-utca sarkán a kapu alatt egy puskaporral töltött katonai töltényt sütögetett a járó kelők nagy ijedtségére. A rendőrök letartóztatták. Azzal védekezett hogy patkányokat akart irtani.

— **Hamis üvegek.** Szabó Mihály Eötvös-u. bormérő kocsmájában a rendőrség 8 darab félliteres, hitelesítetlen és gyanus üveget talált.

— **Botrány az utcán.** Csinos kis botrányt rögtönzött tegnap este a főtéren Zsidai László napszámos. Belekötött a sarkon álló rendőrbe és szidni kezdte. Csakhamar nagy tömeg gyűlt egybe, míg a rendőr be nem kísérte Zsidait, mire a tömeg eloszlott.

— **Harapós kutyák.** Rác Gáborné ma reggel 7 óra felé az erdőn levő lakására tartott, mikor a sámsoni és acsádi utak elágazásánál László Mihály homok-u. lakos tanujáról 2 nagy ordas kutya előrohant és megtámadták, a földre rángatták, s a ruháját is leszaggatták. Az ijedség folytán beteg lett és a gazdát, kinek kutyái már másokat is megtámadtak, feljelentette.

— **Talált jószág.** H.-Sámson községben e hó 24 én egy koros szőke szőrözött tehenet találtak, melyet tulajdonosa nem jelentkezése esetén május hó 14-én elárvareznek.

— Elveszett borju. Balogh Miklós hajcsár a hó 26-én a mátai uton több marhát hajtott és ezek közül egy féléves fehér, fekete foltos borju elveszett.

Színház.

Ujházi mini Schwartze. A Nemzeti Színház nagy művésze ma kezdte meg vendégszereplését a debreczeni színpadon. Sudermann *O t i h o n*-ában alakította az öreg Schwartzo-t. Ugy látszik, hogy a művész ma este szakított azzal a hagyományos — és a vendégszereplő művészekről már szinte megszokott — tradícióval, hogy a vidéknek jó a markirozás is, mert most teljes egészében mutatkozott a közönség előtt. Amely nem is furakodott az ismerés nyilvánításában.

A többi szereplő, *K o m j á t h y n é.* (Magda), *K o m j á t h y*, *T a n a y*, *T. Halmy Margit* a szokott jók voltak. Talán fölösleges is fölemlitenünk, hogy a nézőtér egészen megtelt.

A debreczeni diákkongresszus.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, ápril. 26.

A kongresszus előmunkálatai már annyira előrehaladtak, hogy a kongresszus rendezőbizottsága a sikerbe vetett teljes bizalommal néz a kongresszus elébe. A tanácskozások és szórakozások programja már meg van állapítva, még csak a küldöttek megérkezésére van szükség, hogy a kongresszus megkezdődjön.

Erre nézve tudósításunk a következő:

Érkezések.

A ma éjjeli vonattal érkeznek: Magyar-Óvárról: Bauer Rudolf, Pál Lajos és Zendovics József.

Selmeczbányáról: Cservenka István, Himen József, Mayer Aurél, Terray Gyula és Urbán Pál.

Pénteken este érkeznek Budapest, Eger, Eperjes, Kassa, Kolozsvár, Kecskemét, Nagyvárad, Pécs, Pozsony, Sáros-Patak felől. Ezeket a pályaudvaron ünnepélyesen fogadják:

A pénteken érkező kiküldöttek névsorát alább közöljük:

Budapest: Bagyik Árpád, Bakay Lajos, Bárány Géza, Benárd Gusztáv, Besenyei Lajos, Brázovay Kálmán, ifj. Csiky Kálmán, Forgács Gyula, Forray Róbert, Gallitsik Sándor, Gönczy Lajos, Havay Ödön, Hann János, Hegedüs Árpád, Hindy Zoltán, Horváth Zoltán, Institoris Loránd, Juszt Lajos, Kárpáthy Zoltán, Kéty Endre, Kiss Géza, Kosztolányi Zoltán, Kovács Géza, Köpöcsy Dezső, Köves László, Ludvig Rezső, Makay Lajos, Marczinkó Ferencz, Mandel Sándor, Melezer Tibor, ifj. Mihály Péter, Mongold Frigyes, Moldován Gábor, Móra Ferencz, Nagy Vincze, Orbán Béla, Palócz Imre, Ramberger Géza, Reitter Iván, Samu János, Sárvány Béla, Sinder Viktor, Strausz Gyula, Szabó Gusztáv, Szeberényi Jenő, Ssemenyey Kornél, Szokoly Alajos, Szontagh Gusztáv, Sztankovics Arnold, Taly Endre, Tarján Aladár, Tóth Aladár, Tuka Béla, Varga Sándor, ifj. Weisz Konrád, Wolfner Pál, Zsembery István. Eger: Hollós Nándor, Kubinyi Zoltán. Eperjes: Bartmann Simon, Bednár János, Dienes Oszkár, Herkely Béla, Herkely Lajos, Matherny Gusztáv, Révész Gusztáv, Vitéz Győző. Kassa: Farkas László, Kerekes S. Péchy A. Sipos A. Kecskemét: Kovács Lajos, Paál Árpád, Szakács József. Kolozsvár: Asztalos Kálmán, Bedő Ödön, Bodor Antal, Bohn Antal, Baráczy Béla, Debreczy Béla, Engel Sándor, Erpf Arthur, ifj. Fabinyi Rudolf, Farkas Ká-

roly, Fazdkas József, Gabányi Imre, Gergely György, br. Horváth Emil, Költő Gábor, Molnár Jenő, Martiny Lajos, Matolesy László, Márton Árpád, Nagy Elemér. Náthán Mór, Rajcsányi Gyula, Sárkány Lóránd, Schuchtar Albin, Szabó Lajos, Szabó Imre, Szekeres József, Székely Miklós, Székely Tibor, Ujhelyi Sándor, Vargyassy Gyula, Vasváry Elemér. Nagyvárad: Alfnóder Béla, Damjanovits Miklós, Dukas István, Ficzek Emil, Frankó Endre, Medvigy Gábor, Medvigy István. Ormágy Lajos, Papp János, Rigó Lóránd, Szabó Mihály. Pécs: Czank Nepumok János, Jahobi Győző, Liebhard József, Schwarz Gábor. Pozsony: ifj. Katona Mór, Noll Béla, Vadon Zoltán. Sáros-Patak: Bay Gábor, Farkas Andor.

Jászai beteg.

Budapestről telegrafálja tudósítónk: Jászai Mari asszony hirtelen megbetegedett. Meghült és előreláthatólag kénytelen lesz néhány napig a szobájában maradni. A nagy művésznő betegsége következtében a Vigszínház műsora is változást szenvedett és a mára hirdett *Phaedra* előadása elmarad.

Ujabb távirat jelenti: Jászai betegsége könnyebb természetű. A művésznő kinyilatkoztatta, hogy a debreczeni diákkongresszus matinéjára okvetlen elmegy.

Országgyűlés.

— Saját tudósítónk távirata. —

Budapest, ápr. 26.

A képviselőház ülése.

Az országgyűlés mindkét házában ma hirdették ki a szokásos módon a III-ik ülészakot bezáró és a IV. ülészakot megnyitó királyi leiratot.

A képviselőház e czélból 10 órakor ülést tartott. Perczel Dezső elnökölt. A jegyzőkönyv hitelesítése után Széll Kálmán miniszterelnök felállt és átujtotta az elnöknek a legfelsőbb leiratot, kérve annak kihirdetését és a főrendiházzal való közlését.

A királyi leirat, melyet Perczel Béni jegyző olvasott fel, így hangzik:

Mi első Ferencz József Ausztriai császár, Csehország királya stb., stb. és Magyar ország apostoli királya.

Hü Magyarországunk zászlósainak egy házi és világi főrendinek és képviselőinek, kik az általunk 1896. november 23-ikára Budapest szék-és fővárosunkban egybehívott országgyűlésen egybegyűlvék, fogadják királyi üdvözlőnköt.

Kedvelt Híveink! Midőn magyar miniszteriumunk előterjesztésére az általunk 1896. november 23-ikára egybehívott országgyűlés IV. ülészakát bezárjuk, azt folyó évi április hó 30-ára megnyitottuk nyilvánítjuk.

Kikhez egyébiránt királyi kegyelmeinkkel állandóan hajlandók maradtunk.

Kelt Bécsben, ezerkilencszáz év április hava 25-én,

Ferencz József s. k.

Széll Kálmán s. k.

A leirat felolvasása után az elnök a jövő ülés idejét hétfő délelőtt 10 órára tűzte ki, a mikor a leirat az új ülészak megnyitása alkalmából újból ki fog hirdettetni.

Az elnök ezután bemutatta a szokásos jelentését, melyet ki fognak nyomtatni és szétosztatni. Azután úgy a maga, mint elnöktársai nevében megköszönte a Ház tagjainak szives támogatását. A jobboldal az elnököt zajosn megéljenzte.

Végül a jegyzőkönyvet hitelesítették, — hogy a főrendiháznak nyomban közölhessék, mire az ülés véget ért.

A főrendiház ülése.

A főrendiház déli 12 órakor tartott ülést. Az egybegyűlt főrendek a királyi feliratot állva hallgatták végig. A főrendiház legközelebbi ülése hétfőn déli 12 órakor lesz.

TÁVIRATOK.

Az ev. ref. konvent Wlassicshoz.

Budapest, ápr. 26. (Érk. este 9 ó.) Az ev. református konvent mai ülésén Tisza Kálmán indítványára kimondták, hogy az erdélyi püspök czimben, — amit *Maglath Gusztáv* gróf róm. kath. püspök használ — a ref. egyház sérelmet lát és kimondták, hogy ennek orvoslása tárgyában Wlassic Gyula kultuszminiszterhez fölviratot intézzenek.

A miniszterelnök Bécsben.

Budapest, ápr. 26. (Érk. este 7 ó.) Széll Kálmán miniszterelnök még május 3-ika, vagyis a király berlini útja előtt elmegy Bécsbe és külön kihallgatáson fog fogadtatni a király által. Ez audiencián a miniszterelnök a folyó ügyekről fog referálni a felségének.

A pénzügyminiszter visszavonulása.

Budapest, ápr. 26. (Érk. este 7 ó.) Már hosszabb idő óta emlegetik politikai körökben, hogy Lukács László pénzügyminiszter, megrendült egészségi állapotára való tekintettel le akar mondani állásáról, hogy teljesen nyugalomba vonuljon. Bizonyosnak tartják, hogy nem is marad meg tovább a hivatalában, — mint a kvótakérdés újabb elintézéséig. Képviselői körökben úgy mondják, hogy Lukács László helyébe Hegedüs Sándor, a mostani kereskedelmi miniszter jön. Hogy aztán ki venné át a kereskedelmi tárczát, az még kérdés. Ez természetesen csak egy újabb kombináció a sok régi mellé.

A délafrikai háború.

Budapest, ápr. 26. (Érk. este 7 ó.) A Reuterügynökség jelenti a dewetsdorp-i bur táborból 21-iki kelettel: *De Wett* tábornok csütörtökön éjjel arról értesült kémjeitől, hogy egy angol csapat Dewetsdorp felé nyomul előre. A burok azonnal elindultak az angolok elfogására és pénteken reggel értek a csatatérre. Az angolok elfoglaltak egy kopjót, a melyet *Cronje* parancsnok nem szállott meg ideje korán. A burok az est beálltaig gránátokkal lövöldöztek az angol táborra. Éjjel 15 angol, a kik letértek az utról, gyalog jött a bur táborba. Hajnalban még 13 angol érkezett a bur táborba. Másnap reggel az angolok lovasságot küldtek ki a burok megkerülésére, mire *De Wett* tábornok Wessels parancsnokot küldte ki három ágyuval, hogy útját állja az ellenségnek, a mely, ágyui nem lévén, kénytelen volt visszavonulni. Hosszas ágyuzás után az angolok visszavonultak egy domb mögött levő táborokba, mialatt a csapatok a sánczokról sortűzet adtak, hogy az ellenség figyelmét a nagyon megrongált táborról eltereljék. A buroknak három halottjuk és 12 sebesültjük volt. Az angolok vesztesége ismeretlen, az azonban bizonyos, hogy jobbszárnya kénytelen volt visszavonulni, sok halottat hagytak a csatatéren.

Hivatalosan megerősítik, hogy az angolok az ellenség visszavonulási vonalának irányában nyomulnak előre. Bloemfontein és Bloemfontein körül csupán egy-egy dandár marad, Roberts seregének többi része, mintegy 40.000 ember pedig már utban van, hogy megtámadja a burokat.

Különfélék.

Anyagcsere.

Az agyból, mely nemest okost
Teremte életében,
Ha por lesz, hitvány dudva hajt,
S tán nadragulya éppen.

+ Az időjárás befolyása az emberre. Kik az ülfoglalókat üző emberek? Az iskolásgyermekek, a foglyok meg a hivatalnokemberek. Egy bogaras amerikai tanárnak az a vendolata támadt, hogy sorra kitapasztalja, minő hatása van az időjárásnak ennek a háromféle fajta ülő embercsoport kedélyére. Az iskolásgyermekek — ugymond — olyankor a legnagyobbak, olyankor éri őket legkevesebb büntetés, a mikor szép téli idő van odakün: hideg, tiszta és száraz; viszont legsűrűbben olyankor szükséges a tanítói fenytékel élni, a mikor borús az ég s nedves meg ködös a levegő. És érdekes, hogy a fiúcskák érzékenyebbek az időjárás változása iránt, mint a leányok. A mi a fogolyembereket illeti, őket a kivételesen meleg tavaszi és napfényes őszi napokon éri legsűrűbben a fegyelmi büntetés. A hivatalnokember bőrűbelől szintén így van. Annyi bizonyos, hogy a bűrkban akkor fordul elő a legtöbb összeadási hiba, a mikor odakünn süt a nap és langyos levegő szivódik át az ablak résein. Az ember lelke bizalommal telik meg ilyenkor, az önérzete megdagad és — sorra követi el az összeadási hibákat. Mert az elbizakodásért rögtön bünhődni kell.

+ A világ legöregebb fája. Jeruzsálem környékén olajfákat mutogatnak, amelyek még a Krisztus idejéből valók. Ezek azonban valószínűleg kölyök-fák ahoz a tölgyfához képest mely a kisázsiai Cos szigeten van s melyről egy németországi tudós kimutatta, hogy kétezerkilencszáz éves. Tudományos vizsgálódásai a fa kérgén és gyűrűin arra a kétségtelen eredményre vezettek, hogy a fa Krisztus előtt öt századdal is már megvolt. A hagyomány szerint Hippokrates, aki Cos szigeten született sokszor a fa árnyas lombjai alatt oktatta tanítványait. Hippokrates öt századdal élt Krisztus előtt. A fa törzsének alsó kerülete kilencz méter s ma is nagy ágak vannak rajta.

+ A menyasszony keszkenője. Megható szokas uralkodik Tirol egy némely vidékein a nép között. A fiatal leány, mikor szive választottjával az oltár elé megy, finom csipkekendőt tart a kezében, hogy vele azokat a könnyeket, melyeket szeméből esketés közben az öröm és a megbatottság kisajtol, letörölje. Esküvő után ezt a kendőt nem mosák ki, hanem úgy, ahogy van, elteszik a tehérműs szekénybe és ott őrzik. Meddig? Ki tudná megmondani? Lehet hogy csak hetekig, hónapokig, de lehet, hogy egy emberéleten át. Csak a mikor a parasztszszony örökre lehunyja a szeméit, veszi elő egy szerető kéz a szekrényből a kendőt, hogy vele a halott homlokáról a verítéket letörölje. Ezzel a csipkekendővel, melyben még benne vannak a könnyek, miket egykor a boldog menyasszony ontott az oltárnál, terítik le a halot arcát és így bocsátják le sírgödörbe.

Ellenfeleid sikra szállnak nézetteddel szemben, a jó barátok, elvtársak »osztják« véleményedet; szörszálhasogatva izekre szedik és kiki nagyilekűen adoptál belőlük egyet.

»Üzlet nem barátság«, tartja a példaszó. De a barátság gyakran csak üzlet.

Kárán tanul az ember. Sok éhetetlen oly buzgón tapasztal, hogy aztán nem ér rá alkalmazni.

A legtöbb kompromisszumban van mind egyik félre nézve valami kompromittáló.

A s s z o n y: Ez a gyűrű nagyon drága. Akkor inkább várok, míg a leányom férjhez megy.

E k s z e r é s z: Kérem, tessék addig helyet foglalni.

F é r j: Hát te mit tartasz a modern asszonyoknak arról a mondásáról, hogy: »egy idegen embernek a crókja édesebb, mint a méz.«

F e l e s é g: Sohasem ettem mézet.

K ö l t ő (szavalás után): De te nem is figyelsz ide, édesem, hisz ásitottál!

F e l e s é g: Eppen ebből láthatod hogy oda figyeltem.

+ Hónaljzadás ellen. Leghatalmasabb ellensége az izzadásnak a tiszta víz, melybe timsót vagy alkoholt teszünk. Ezzel mossa meg alaposan az izzadó helyeket, még pedig szappannal. A kálicszappant legjobb arra, hogy az izzadás bűzét elvegye. Mosakodás után pedig dörzölje bejól a hónaljakat Fau de Cologneval. Ha ezen egyszerű mód nem használ, akkor hozassa meg a »Hebra féle« hónaljkenőcsöt, mely minden gyógyszerárban kapható. Ez alaposan kifogja irtani az izzadást.

A dohányzásról.

A dohányzás az ember szervezetére aránylag nem igen hat kártékonyan. Ha valaki azt a nikotinmennyiséget, amelyet egy közép-erős szivar tartalmaz, tisztán venné be, nem a legjobban érezné magát. Annak az oka, hogy ezt a roszullétet a dohányozásnál nem érezzük, bizonyos szerveknek a mérges anyagokkal szemben nyilvánuló sajátos ellentálló képességében rejlik. Így a májnak, az epének a bélnyákbartyáknak a külső bőrnek olyan bizonyos tulajdonságaik vannak, amelyek képessé teszik, hogy kártékony anyagoknak ellentálljanak. A dohányost azonban elsősorban az érdekli, hogy tüdeje miként alkotott és itt azután fontos körülmény, hogy ez a szerv is azok közé tartozik, amely véd a mérgezés ellen.

Ezt a tényt Roger, a párisi orvosi fakultás jeles tagja állapította meg. Kísérletkép mérges oldatokat oltott tengeri nyulak testébe, még pedig hol azokba az erekbe, amelyekből a vér közvetlenül a szivhez és a tüdőbe ömlik, hol meg olyan erekbe, amelyekből a vér a tüdő kivételével előbb az egész testbe oszlik el.

Az eredmény az volt, hogy a mérgezés kevésbbé veszélyesnek mutatkozott, ha a vér a mérges anyagokat, mielőtt a többi testrészekbe jutottak volna, elsőben is a tüdőbe vitte. A tanár a kísérletezések súlypontját a nikotinra helyezte.

És ezzel az történt, hogy az állatok háromszoros adag nikotinnak is ellentálltak, ha ez a mérgező először a tüdőt érte. Minden dohányos tehát szerencsét kívánhat magának, ha tüdeje egészséges és viszont leginkább azok hajlanak a mérgezésre, akiknek beteg a tüdőjük.

A tüdőnek a nikotinnal és más mérgekkel szemben való ellentállása mesterséges módon is öregbithető, azzal, hogy a tüdő működését a belélegzett anyagok oxydálása által elősegítjük. Ez élelnek felhasználásával történehetik. Ebben az irányban is kísérletezett Roger.

A kísérletezésre szánt állaton elsőben gégemetézést tett és élelnt vezetett be a testbe. Az így elkészített állatba azután erős adag nikotin adott be, a mely elsőben is a tüdőbe jutott. Az állat ellentállt a mérges anyagnak életben maradt.

Ez egy gyakran tapasztalt ténynek a magyarázata, egyszersmind pedig a dohányosnak tanulságul is szolgálhat. Minden dohányos önmagán is tapasztalhatta, hogy többet képes a szabadban, mint zárt helyiségben dohányozni.

Aki tehát a dohányzást nem igen bírja, a dohányzásról azonban lemondani nem akar, helyesen cselekszik, ha szabadban dohányzik.

CSARNOK.

Romba dőlt lelkek.

— Amerikai regény. —
Fordította: G—d J—f.
Folytatás. 43.

— Még mindig nincs levél, mrs. Lőrincz szölt rokonszenves hangon. Vártam a postán. Norina nem felelt semmit, hanem a családás által mélyen megsértve, gyorsan leült. A pir eltűnt arcáról, a tűz eltűnt szeméből. Mélyen fájdalmasan lélegzett fel, az asztalon összekucsulá kezeit s fejét reáereszté.

— Szegény, jó lélek i gondolá az idősebb miss. Waddle, őt néma részvétellel figyelve, — nyomorult teremtmények, ezek a férfiak!

Miss Waddle tapasztalatai a nemesebb lényekről korlátoltak, de nézetel általánosságban helyesek valának, különösen a jelen esetben helyes, mert e három hét alatt, mióta Thorndyke Lőrincz a Sea-view kéjlakból eltávozott, sem nem hallatott magárót vami, sem nom irt. Beteg volt-e? Meg volt-e halva? Avagy hűtlen lett? Miért nem irt?

Ezen kyrdésekkel foglalkozott Norina folyvást. Sem aludni, sem enni nem tudott, és lázas türelmetlenség vön erőt rajta. A lassan muló napokat azzal tölté el, hogy folyvást az utra tekintett, melyen Lőrincznek jönnie kellett, és az éjekeket ébér álmakkal virasztotta át.

Az utóbbi hét egyedüli eseménye, az idősebb miss Waddle kisasszonynak Chelseából hazatérte volt; egyedüli reménye, mely fentartá — azony remény volt, hogy minden nap hozhat számára levelet. Az egész hosszú napot e lázas reményben tölté el, most miss Waddle visszajött, és nem érkezett semmi — semmi!

A perbzek multak. Ott fekődt letiporva, mozdulatlanul. Miss Waddle a részvét könnyeivel és szemében méltó indignációval hajolt föléje.

— Kedves gyermek! mondá, ne vegye e dolgot annyira szívére. Ki tudja mit hoz a holnap? És há üres kezekkel jó is vissza, mégsem érdemli meg e földön egy férfi sem, hogy miatta szívet annyira megtörje. Ők mindnyájan önző, szivteles kreaturák, tevé hozzá bosszusan; jöjjön tehát egy csésze theára. és ne gyötörje magát halálíg végette. En azt hiszem — ha az ember valót tudná — hogy ő éppen nem törődik kegyed végett.

Norina felemelte arcocskáját.

— Nem ugz, miss Wapdle mondá. Kegyed jól vélekedhetik ugyan, de én nem vagyok képes e gondolatot elbírni. Neki nincs szándékában engem elfe edni, vagy elhanyagolni. Ő beteg — meg vagyok róla győződve, és ne tudom, hogy hol van s miként juthatnék hozzá. Nem, nekem nem kell thea, minden korty megfojtana. Inbább lemegyek a fák közé — és egyedül leszek.

A gyöngéd ajkak remegtek, a hang akadozott e valódi néies szavaknál. Lőrincz nem hagyta el őt, ő nem hűtlen — ő csak be-

teg volt és képtelen a levél írásra. Norina felállott, vevé kalapját s elhagyta a szobát. Miss Waedle utána nézett s fejét rázta.

— Szegény teremtés! gondolá. Csak beteg, valóban! Mr. Lőrincz, ha ugyan így hívják, igen szép fiatal ember, és ezzel kezdődik, de nézetem szerint, egyuttal végződik is részéről minden előny. Lehetséges, hogy nem hagyta el Norinát, azonban nagyon is ilyenformának látszik, hiszen alig voltak egy hétig itt, már is megunta őt.

Ezen szavakkal kelt fel az idősebb miss Waddle, és menekült a természet legedesebb nróstitó szeréhez, a balzsamos theához. Mrs. Lőrincz pedig, kinek arczáról a reménynek minden ságara eltűnt vala, lent volt a sétányban. hol az első boldog napokon oly sokat sétált Lőrinczcel. Fáradságot és kimerültséget érzett, és szívet kintző aggodalom fogta el. Miért nem irt Lőrincz? Miért nem jött Lőrincz?

Egy alacsony, frivel benőt dombhoz ért, arra lankadtan ereszkedett le. Zord, hideg köd ereszkedett alá, hidegen, zordan terült el felette az égbolt, mely a távolban összefolyt a tengerrel, hidegen és zordan mint saját életp. A vidék elhagyatott, egy emberi lény nom volt látható kivüle sehoh, egy tengeri állat sem emelkedett a habok felszínére. Olében pihenő kezekkel, gyászoló, vágyódó szeméit a sötét tenger felé irányozva, űlt ott üsendesen gondolkodva — gondolkodva — gondolkodva. Miért nem irt Lőrincz? Miért nem jött Lőrincz?

Egy alak bontakozott ki hirtelen a kis lak irányából, egy férfi alakja, ki a homokon keresztül gyors léptekkel közeledett feléje. Norina gyorsan felpillantott, s egy gyöngye örvendező felkiáltást hallatott. Valamint egykor egész váratlanul meglepte őket, egy most is mr. Liszton állott előtte. Akkor azért jött, hogy kedvesét elszakítsa tőle. Most azért, hogy tudósításokat hozzon számára, értől meg volt győződve.

Norina nem emelkedett fel, hogy elébe menjen. Szíve oly sevesen dobogott a reménytől, a változó félelemtől, hogy közel volt az elájulásához. Liszton e pillanatban egészen mellette állt, s leemelte kalapját.

— Mrs. Lőrincz? szólt kérdőleg. Bent a hányban azt mondák, hogy itt találok kegyedet s azért be akarták hívni, de miután e hely alkalmasabb egy találkára, én jöttem ide.

— Levelet hozott számomra? kérdé gyorsan. Lőrincz küldte önt. Hogy van ő?

— Igen, ő küldött engemet. És ő igen jól van, oh igen! Levelet is hoztam tőle kegyednek; de ha megengedi, ugy azt most nem mutatom meg. Kedves, ifju gyermek, éo eljöttem — ő egy igen kellemetlen, rossz tudósítással küldött engem kegyedhez.

Volt valami e férfi arczában, hangjában, szavaiban, a mi Norinát gyorsan felpillantásra készítette. Halála napjáig nem fogja elfeledni Liszton James e bizalmas tekihtetet melyet a mélyedéseiben fekvő szemek reá löveltek. Kezét szívére tevé, s szólt:

— Ön azt mongá, ő jól érzi magát?
— Ő jól érzi magát, Mrs. Lőrincz, ismétlé Liszton. Sokkal jobb volna kegyedre, ha ő meg lenne halva.

— Uáam! kiállott fölgorva villámló szemekkel. Hogyan merészi ön ezt? Ő az én férjem! Miként bátorodik nekem ilyet mondani!

Folyt. köv.

Szerkesztői posta.

Vitakozó. Az igtató szó miatt egyszer nagy nyelvészeti veszekedés volt. Az egyik tábor a jogóbl (igazság, igazítani, beigazítani, stb.) származtatta, a másik az ék-ből, ad notam: beékelni. Az előbbiek az igtató, az utóbbiak az igtató mellett voltak. De ez a vita nem dőlt el általánosan megnyugtató módon. Jobbig az igtató van jobban elterjedve.

D. J. A. A közigazgatás szó ér-

telme nálunk nagyon változékony. Legalább fogalma szerint (Administration, Verwaltung) az örszes állami törvények végrehajtását jelentti, kivéve az alkotmány törvényeket (kormányzás) és a jogtörvényeket (biróság.) Ebben az értelemben tehát van politikai (belügy), katonai, iskolai, kereskedelmi és ipari, földmívelési, stb. közigazgatás. Nálunk közönségesen a közigazgatás elnevezés alatt annak szűkebb körét, a vármegyei és városi közigazgatást, tehát az autonóm közigazgatást értik. Ahol az állami hatáskörrel van szó, ott módosítják, hogy állami közigazgatás. Ehez képest különböztetik meg az autonóm közegeket tisztviselőknak s az közegek hivatalnokoknak. De ez már nem fog sokáig tartani.

Békkocsik díjszabályzata.

Table with columns for 'Két lovas' and 'Egy lovas'. It lists various services like 'Napozás', 'Egész napra', 'Fél napra', 'Óraszámra', 'Egyes járatok', and 'Meghatározott járatok' with corresponding prices.

Zene-estélyek.

A „Magyar-király“ kávéházban Kedden és Csütörtökön felváltva Rác Károly és Kiss Béla zenekara tart zene-estélyt. Szombaton

este a helybeli 39-ik gyalogezred zenekara atszik

A Bika kávéházban szerda: Rác Károly szombat: Magyar Testvérek, vasárnap: Vasvári Tóni.

A „Központi kávéházban“ naponta felváltva Rác Károly és Magyar Testvérek zenekara játszanak.

Corsó-kávéházban zeneeste hetenként 3 szor. Hétfőn Magyar Testvérek, Szerdán Kiss Béla csütörtökön Rác Károly zenekara, játszik.

A „Balaton“ kávéházban hetenként kétszer Csütörtökön és Vasárnap cigányzenekara atszik.

Az „Angol-Királynő“ kávéházában Kedden este Magyar Testvérek. Csütörtök és Péntek este Rác Károly. Vasárnap felváltva Rác és Magyar Testvérek tartanak zene-estélyt.

Tisztelettel van szerencsénk a m. t. szállodások, vendéglősök, kávécsok és azok igen tisztelt alkalmazottjainak becses értesítésére juttatni, hogy a Debreczeni Pénzürgyérkek betegsegélyező pénztára irodája folyó hó május elsejétől az eddig a Gáll Ferencz ur házából a dr. Tihanyi féle házában költözik át.

Mély tisztelettel

Glück Adolf.

ügyvezető.

Árverési hirdetmény.

A „Takarék és hitelintézet r. t. zálogházában 1899. év november havában elzalogosított illetve 1900. február hó végéig lejárt 1976—22042 sz. arany 10151—11041. sz. egyéb ingó és a három hónapnál rövidebb idő alatt lejárt 22969. 9. 10. 61 303. 1478.sz. zálog tárgyak közül azok, a melyek ki nem váltattak vagy meg nem hosszabítottak, 1900. május hó 10-én d.u. 2 órakor a zálogház helyiségében elárvereztetnek.

Az Igazgatóság.

Egyedüli gyógyfürdő A KONYÁRI SÓSTÓ

Biharmegye, posta és vasuti állomás Hosszu-pályi, hol minden vonatnál kocsik rendelkezésre áll,

gyógyitja

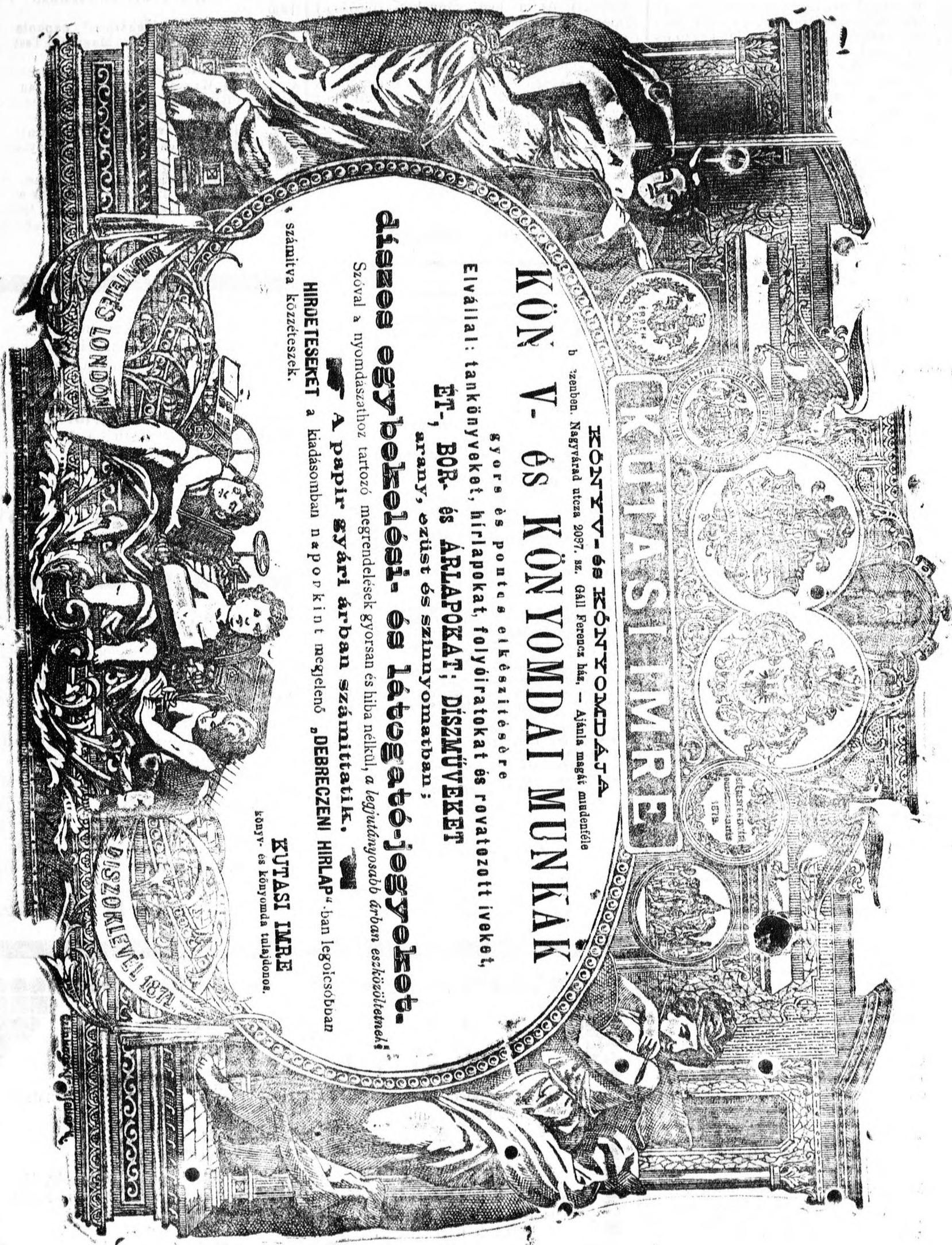
a görvélykór, csont szu, összezsugorodott izület, sápkór, idegeség, lép, vese, máj bajokat és bőr kiütéseket. Megnyitás április 29-én. Fürdő orvos Dr Möricz Ernő

Bővebb felvilágosítással szolgál

Zima József

fürdő igazgató.

KÖNYV- és KÖNYOMDAI MUNKÁK

KÖNYV- és KÖNYOMDÁJA
Közben. Nagyvárad utca 2097. sz. Gall Ferenc háza. — Ajánla magát a tudományok és művészetek terén.

KÖNYV- és KÖNYOMDAI MUNKÁK

gyors és pontos elkészítésére
Elvállal: tankönyveket, hírlapokat, folyóiratokat és rovatozott íveket,
ET-, BOR- és ÁRLAPOKAT; DISZKLEVEKET
arany, ezüst és színyomatban;

Árzas egy belkölési- és látogatási-jegyeket.
Szóval a nyomdászathoz tartozó megrendelések gyorsan és hiba nélkül, a legjutányosabb árban eszközöltetnek!

HIRDETESEKET a kiadásomban naponta megjelölő „DEBRECZENI HIRLAP”-ban legelőször
számitva közölteszek.

KUTASI IMRE
könyv- és könyvnyomda tulajdonosa.

DISZKLEVE' 1871

a legjutányosabb árakon felvállaltatnak.

Debreczen, nyomtatott Kutasi Imre könyvnyomdájában